

اصلاحات در

قانون تعهدات فرانسه

ترجمین

دکتر امیرحسین بزرگمهر

عضو هیات علمی دانشگاه عدالت

دکتر غزال مهرانی

عنوان و نام پدیدآور :	اصلاحات در قانون تعهدات فرانسه / مترجمین امیرعباس بزرگمهر، غزال مهرانی
مشخصات نشر :	تهران: دانشگاه عدالت، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری :	۲۴۰ ص.
شابک :	۹۶۴۲۷-۰۰-۶۰۰-۹۷۸ : ۱۲۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی :	فیا
یادداشت :	عنوان اصلی: Edition limitee avec Projet de reforme du droit des contrats, du regime general et de la preuve des obligations
موضوع :	تعهدات (حقوق) -- فرانسه
موضوع :	Obligations (Law) -- France
موضوع :	قراردادها -- فرانسه
موضوع :	Contracts -- France
موضوع :	اصلاحات حقوقی -- فرانسه
موضوع :	Law reform -- France
شناسه افزوده :	رنگمهر، امیرعباس، ۱۳۶۰ - مترجم
شناسه افزوده :	مهرانی، غزال، ۱۳۶۰ - مترجم
شناسه افزوده :	دانشگاه عدالت
رده بندی کنگره :	۱۳۹۵ الف۶/۵۳۹ KJV
رده بندی دیویی :	۴۴۰۲/۳۴۶
شماره کتابشناسی ملی :	۴۴۱۲۵۳۰

اصلاحات در قانون تعهدات فرانسه

مترجمین: دکتر امیرعباس بزرگمهر / دکتر غزال مهرانی

انتشارات دانشگاه عدالت

چاپ اول: ۱۳۹۵ تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ و منحصر «دانشگاه عدالت» است.

ساختمان مرکزی:

تهران، خیابان ولیعصر، بالاتر از میدان ولیعصر، کوچه شهیددانش کیان، پلاک ۲۶

تلفن: ۸۸۴۹۷۸۳۲

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۴۲۷-۰۰-۰۰

www.edalat.ac.ir

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
موارد تخلف را به دفتر انتشارات دانشگاه عدالت گزارش فرمایید.

فهرست مطالب

۹	 مقدمه
۱۲	 کلیات
۱۴	 تغییرات تاییدی
۱۴	 قراردادهای با حق تقدم
۱۴	 تغییر ممنوعیت عقود با زمان نامعلوم
۱۴	 انتقال قرارداد
۱۵	 حسن نیت
۱۵	 تغییرات ساده سازی
۱۵	 ارکان قرارداد و تبر
۱۶	 تغییرات نوآورانه
۱۶	 تغییرات غیر قابل پیش بینی و تأثیر آن از حد
۱۷	 وظیفه اطلاع رسانی
۱۷	 اجرای خاص
۱۷	 شروط ناعادلانه قرارداد و عدم تعادل فاحش
۱۸	 تعهد یکجانبه
۱۹	 مجرمانه بودن اطلاعات
۲۱	 متن اصلاحات در قانون تعهدات فرانسه
۲۱	 بخش اول
۲۲	 در منابع تعهدات
۲۳	 زیر بخش یکم: در قراردادهای
۲۳	 فصل اول: قواعد مقدماتی
۲۶	 فصل دوم: در تشکیل عقود و تعهدات
۲۶	 مبحث اول: انعقاد قرارداد
۲۶	 زیر مبحث اول: مذاکرات
۲۷	 زیر مبحث دوم: ایجاب و قبول
۲۹	 زیر مبحث سوم: پیمان حق تقدم و قراردادهای یکجانبه
۳۰	 زیر مبحث چهارم: قواعد قراردادهای منعقد شده از طریق ابزار الکترونیکی

۳۳		مبحث دوم: در اعتبار قراردادها
۳۳		زیر مبحث اول: رضا
۳۷		زیر مبحث دوم: در اهلیت طرفین
۴۱		زیر مبحث سوم: در محتوای قراردادها
۴۳		مبحث سوم: در اقسام قرارداد
۴۳		زیر مبحث اول: قواعد عمومی
۴۴		زیر مبحث دوم: قواعد مربوط به قراردادهای منعقد شده از طریق ابزار الکترونیکی
۴۶		مبحث چهارم: در خسارات
۴۶		زیر مبحث اول: بطلان
۴۸		زیر مبحث دوم: در ابطال
۴۸		فصل سوم: در تفسیر قرارداد
۵۰		فصل چهارم: در آثار قرارداد
۵۰		مبحث اول: آثار قرارداد نسبت به طرفین قرارداد
۵۰		زیر مبحث اول: الزام به تعهد
۵۱		زیر مبحث دوم: اثر انتقال
۵۲		مبحث دوم: آثار قرارداد نسبت به اشخاص ثالث
۵۲		زیر مبحث اول: قواعد عمومی
۵۳		زیر مبحث دوم: تعهد به فعل ثالث و شرط به نفع ثالث
۵۵		مبحث سوم: در مدت قراردادها
۵۶		مبحث چهارم: در انتقال قرارداد
۵۷		مبحث پنجم: در عدم اجرای قرارداد
۵۸		زیر مبحث اول: ایراد عدم اجرا
۵۸		زیر مبحث دوم: اجرای اجباری عینی
۵۹		زیر مبحث سوم: کاهش ثمن
۵۹		زیر مبحث چهارم: در فسخ
۶۱		زیر مبحث پنجم: جبران خسارت ناشی از عدم اجرای قرارداد
۶۳		زیر بخش دوم: در مسئولیت مدنی
۶۳		فصل اول: در قواعد کلی مسئولیت مدنی
۶۶		فصل دوم: در مسئولیت ناشی از محصولات معیوب

۷۰	زیر بخش سوم: سایر منابع تعهدات
۷۰	فصل اول: اداره امور غیر
۷۱	فصل دوم: ایفای ناروا
۷۳	فصل سوم: دارا شدن بلا سبب
۷۴	فصل دوم: مقررات راجع به نظام عمومی تعهدات
۷۴	بخش چهارم: نظام عمومی تعهدات
۷۴	فصل اول: اقسام تعهدات
۷۴	مبحث اول: تمدد معلق
۷۵	مبحث دوم: تعهد در اجل
۷۶	مبحث سوم: تعهدات متکثر
۷۶	زیر مبحث اول: تعذد مسوع
۷۸	زیر مبحث دوم: تعذد افراطی
۸۱	فصل دوم: اعمال تغییرات در تعهدات
۸۱	مبحث اول: انتقال طلب
۸۳	مبحث دوم: انتقال دین
۸۴	مبحث سوم: تبدیل تعهد
۸۵	مبحث چهارم: نیابت در اجرا
۸۷	فصل سوم: دعاوی در اختیار دائن
۸۸	فصل چهارم: سقوط تعهد
۸۸	مبحث اول: ایفاء دین
۸۸	زیر مبحث اول: مقررات کلی
۹۰	زیر مبحث دوم: مقررات عمومی مختص به تعهدات پولی
۹۲	زیر مبحث سوم: اخطاریه
۹۴	زیر مبحث چهارم: ایفاء همراه با قایم مقامی
۹۶	مبحث دوم: تهاتر
۹۶	زیر مبحث اول: قواعد کلی
۹۷	زیر مبحث دوم: قواعد خاص
۹۸	مبحث سوم: مالکیت مافی الذمه
۹۸	مبحث چهارم: ابراء

۱۰۰.....	مبحث پنجم: ممتنع شدن اجرا.....
۱۰۰.....	فصل پنجم: استرداد.....
۱۰۲.....	فصل سوم: مقررات مربوط به اثبات تعهدات.....
۱۰۲.....	بخش چهارم مکرر: در اثبات تعهدات.....
۱۰۲.....	فصل اول: مقررات کلی.....
۱۰۳.....	فصل دوم: قابلیت استماع اقسام ادله.....
۱۰۶.....	فصل سوم: اشکال متفاوت اثبات.....
۱۰۶.....	مبحث اول: اثبات با سند کتبی.....
۱۰۶.....	زیر مبحث اول: قواعد کلی.....
۱۰۷.....	زیر مبحث دوم: سند رسمی.....
۱۰۸.....	زیر مبحث سوم: سند عادی.....
۱۱۱.....	زیر مبحث چهارم: سایر اسناد استواری.....
۱۱۲.....	زیر مبحث پنجم: اسناد کتب.....
۱۱۳.....	زیر مبحث ششم: اسناد مصدری.....
۱۱۳.....	مبحث دوم: اثبات با شهادت.....
۱۱۳.....	مبحث سوم: اثبات با اماره قضایی.....
۱۱۳.....	مبحث چهارم: اقرار.....
۱۱۵.....	مبحث پنجم: قسم.....
۱۱۵.....	زیر مبحث اول: قسم قاطع دعوا.....
۱۱۷.....	زیر مبحث دوم: قسم علی الراس (ارجاعی قضایی).....
۱۱۷.....	بخش دوم: قواعد مربوط به هماهنگ سازی.....
۱۲۳.....	فصل پنجم.....
۱۲۸.....	بخش سوم.....
۱۲۹.....	بخش چهارم.....

کاخ امپراتوری ۲۰۰ ساله‌ی فرانسوی بالاخره درهم شکست. امپراتوری ناپلئون که در کوتاه زمان، قلمرو اروپا و شمال آفریقا را فتح نموده بود، به همان سرعت نیز نابود شد اما میراث این امپراتوری که همان کد سیویل یا قانون مدنی بود تا دو قرن بعد باقی ماند. میراثی معنوی که نصیب فرانسه، بعنوان سردمدار نظام حقوقی رومی ژرمنی گردید و موجب شد امپراتوری پنهان حقوقی خود را در مرزهای کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا گسترش دهد. هر چند این امپراتوری فزونی با عصای تعصب همچنان به حیات نهانی خود پیر کالبد قوانین مدنی ادامه می‌دهد. اما نه‌ایتاً سال ۲۰۱۶، سال تغییر این امپراتوری حقوقی است. همانطور که ۲۰ سال پیش امپراتوری ناپلئونی مغلوب گردید.

تعصب ما به قانون مدنی از تعصب فرانسویان به کد سیویل شان کمتر است. اگر روحیه‌ی تغییر پذیری ما نسبت به این هم‌زمان باشد هم اکنون گاه تغییر و تحول است. تعهدات قانون مدنی ایران در نوزاد ازدواج ناهمگون فقه و حقوق فرانسه بود اکنون از والدین خود پیرتر شده است و عجیب آنکه والدین هم از نوزاد خود جوان‌تر و چابک‌تر. کهنگی پوسته پوشیدگی محتوای تعهدات مندرج در قانون ایران بر کسی پوشیده نیست. بوی کهنگی از این ذهن نویی را می‌آزارد؛ این کهنگی به مرض کشیده شده و این مرض مسری است. سرایتی که دکترین و آرای قضایی را نیز درگیر خود کرده تا جایی که طبیبان تعصب و دانشگاهی به جای درمان این مرض خود مقهور آن شده‌اند. البته باید خاطر نشان کرد که بحث بر سر تغییر کل قانون مدنی نیست. این ضرورت تنها مربوط به بخش قواعد عمومی قراردادهاست، یعنی مواد ۱۸۳ الی ۳۰۰ قانون مدنی. همان موادی که در فقه به معاملات مشهور است و فقها نیز در تغییر پذیری احکام و موضوعات عرفی معاملات انعطاف بیشتری نشان می‌دهند، فلذا می‌توان امید داشت که فقه

معاملات با عرفیات تحولی و تحولات عرفی نیز همگام شود تا اصلاح قسمت تعهدات قانون مدنی ایران ممکن و مطلوب گردد.

از مواد ۱۸۳ الی ۳۰۰ قانون مدنی ماده‌ای نیست که کم اهمیت باشد. این مواد در بسیاری از پرونده‌های مدنی و حتی کیفری حضور دارند و مورد استناد قرار می‌گیرند. اما دریغ که اکثر آن مواد به جای انسجام و وحدت رویه، موجب و مورد اختلاف در تفسیر و تشریح آرا می‌باشند. ضرر این تشتت ناشی از ابهام و اجمال و سکوت مواد کهنه‌ی قانون مدنی را اولاً عوام تحمل می‌کنند، که در موضوعات مشابه احتمالاً مواجه با احکام متعددی هستند که بنابر تفسیر قضایی صحیح هستند اما انسان نمی‌باشند. در مرحله‌ی بعد نیز نظام قضایی آسیب می‌بیند در حالی که متعارف می‌رود این نظام پویایی و چابکی خود را در مسابقه با اسب زمان در میدان واقعیت نشان دهد اما همچنان درگیر زنجیر کهنه‌ی تعهدات قانون مدنی است.

در نهایت، این تغییر و تحولات را باید با فال نیک گرفت؛ هم حقوق فرانسه در ۲۰۱۶ نوزایی و رنسانس خود را اعلام نموده است و هم فقه شیعی پس از تشکیل و تثبیت در قالب فقه نظام‌سازی درآمد. است که بسیاری از قواعد و احکام ساخت حقوقی جامعه مدرن را در خود داراست. البته فقه موجود که برای جامعه‌ای با حاکمیت جمهوری اسلامی طراحی شده، دارای ظرفیت‌ها و توانایی‌های به مراتب غنی‌تر از فقه غیر نظام‌ساز و متشتت ایران کهنه می‌باشد. امید است که این ترجمه‌ی فارسی که قبل از لازم الاجرا شدن اصلاحات جدید حقوق تعهدات فرانسه و حتی قبل از عرضه‌ی ترجمه‌ی انگلیسی آن به بازار علم عرضه شده، محرک تغییر و اصلاح قانون مدنی در قسمت تعهدات خود با تکیه بر فقه نظام‌ساز و پویا باشد.

دکتر امیرعباس بزرگمهر

دکتر غزال مهرانی